

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

VI науково-практична конференція

Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі

28–29 жовтня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

БІБЛІОТЕКИ І СУСПІЛЬСТВО: РУХ У ЧАСІ ТА ПРОСТОРИ

Матеріали VI науково-практичної конференції,
присвяченої 105-річчю Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету

Харків, 28–29 жовтня 2025 року

Харків
2025

ЗМІСТ

Киричок Ірина <u>РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ – ІСТОРИЧНИЙ ПОСТУП ЧИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ КРИЗИ?</u>	6
Абашнік Володимир <u>ФРІДРІХ КАРЛ ФОРБЕРГ (1770–1848): ФІЛОСОФ ТА БІБЛІОТЕКАР</u>	16
Белодєд Олена, Могильна Оксана <u>ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БІБЛІОТЕЧНОГО ФАХІВЦЯ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ</u>	25
Білоус Валентина, Бровчак Людмила <u>ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ПІДТРИМКИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я У ВДПУ ІМ. М. КОЦЮБІНСЬКОГО: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ</u>	32
Боровик Ольга <u>ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА НАУКИ ТА ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ (НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕКИ ПДМУ)</u>	43
Бугрій Анастасія <u>ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ВІРТУАЛЬНИХ ВИСТАВОК У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БІБЛІОТЕК</u>	49
Будецька Ольга <u>ПРАЦІ ВИДАТНИХ СУДОВИХ МЕДИКІВ-ЕКСПЕРТІВ ХАРКІВЩИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. Е. Ф. БЕЛЛІНА ТА М. О. ОБОЛОНСЬКОГО В КОЛЕКЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ПАМ'ЯТОК ХДНБ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА</u>	52
Волкова Анастасія, Харахаш Олександр, Сиволап Оксана <u>ІНКЛЮЗІЯ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: БІБЛІОТЕЧНІ ПОСЛУГИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ</u>	65
Holovach Tetiana <u>DIGITAL TOOLS AND CRITICAL THINKING: ENHANCING INFORMATION LITERACY COMPETENCIES</u>	69
Запотічна Роксолана <u>ПАРТНЕРСТВО БІБЛІОТЕК І КАФЕДР МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ У ЗВО</u>	77

Киричок Ірина, Красюкова Оксана, Бабак Тетяна <u>АРТСЕСІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я</u> <u>УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ: РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ В</u> <u>ХНМУ</u>	84
Козак Ірина <u>ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ ВІДДІЛУ МЕДИЧНОЇ</u> <u>ЛІТЕРАТУРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОУНБ</u>	91
Куц Ольга <u>ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ: ДОСВІД РОЗРОБКИ БІБЛІОТЕЧНОГО САЙТУ</u> <u>З ВИКОРИСТАННЯМ ШІ</u>	95
Малішевська Наталія <u>ВОЛОДИМИР ФІЛАТОВ – ВЧЕНИЙ, НОВАТОР, МИТЕЦЬ</u>	97
Медведь Марія, Медвідь Марина <u>БІБЛІОТЕЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ ДІТЯМ ЗІ СТАТУСОМ ВНУТРІШНЬО</u> <u>ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ДОСВІД РОБОТИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ</u> <u>УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ</u>	104
Миросниченко Михайло, Бібіченко Вікторія, Кузнецова Мілена <u>ДОСВІД СПІВПРАЦІ КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ</u> <u>ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ІМЕНІ Д. О. АЛЬПЕРНА ХАРКІВСЬКОГО</u> <u>НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З НАУКОВОЮ</u> <u>БІБЛІОТЕКОЮ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА</u> <u>МАЙБУТНЄ</u>	110
Некрасова Наталія, Киричок Ірина <u>БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР ЯК ДЖЕРЕЛО СТІЙКОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ</u>	113
Несін Вікторія <u>ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ</u> <u>ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ</u>	114
Павленко Тетяна <u>УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА В ІНСТИТУЦІЙНІЙ ЕКОСИСТЕМІ</u> <u>ВІДКРИТОЇ НАУКИ</u>	120
Палько Христина, Надрага Марта, Дедишина Лариса <u>ЛИПИ У НАУЦІ Й ОСВІТІ: ІВАН – У КОЛІ НТШ, ЮРІЙ – В ОЦІНКАХ</u> <u>ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ</u>	130

Петруновська Світлана <u>ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ ШИ- ТЕХНОЛОГІЙ В БІБЛІОТЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ КПІ ІМ. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО</u>	136
Рибальченко Олена <u>БІБЛІОТЕКА ЯК КОРЕНІ ТА КРИЛА УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ: ШЛЯХ СТІЙКОСТІ, АДАПТИВНОСТІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ</u>	144
Сакалюк Олексій, Волкова Анастасія <u>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ СЕРВІСІВ</u>	150
Скрипченко Лариса, Кравченко Світлана <u>ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ: ДОСВІД НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ХНМУ</u>	154
Сокур Олена, Клименко Оксана <u>ЕТАПИ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ ПРАКТИКИ</u>	160
Харахаш Олександр, Сакалюк Олексій <u>ЕТИКА Й УПЕРЕДЖЕННЯ В АЛГОРИТМАХ РЕКОМЕНДАЦІЙ: ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОСТУП ДО МЕНШ ПЕРЕДСТАВЛЕНИХ КОЛЕКЦІЙ</u>	165
Янчуков Олександр <u>БІБЛІОТЕЧНИЙ ВІДЕОКОНТЕНТ: БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ</u>	169
<u>ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ</u>	173

перспективи для комплексного підходу до підтримки ментального здоров'я у вищій школі.

ART SESSIONS AS A TOOL FOR SUPPORTING THE MENTAL HEALTH OF THE UNIVERSITY COMMUNITY: RESULTS OF A SURVEY AT KHNMU

Iryna Kyrychok
Oksana Krasiukova

Tetiana Babak
Scientific Library

Kharkiv National Medical University

Abstract. *The article presents the results of a survey of participants in art activities organized at Kharkiv National Medical University. The study aimed to determine the impact of art sessions on the psycho-emotional state of different members of the university community, as well as to collect suggestions for further forms of mental health support. The survey results showed that most respondents noted the positive impact of art therapy, the opportunity for creative self-expression, and the formation of a community. Open-ended responses made it possible to identify strategic directions for development.*

Keywords: *survey, art sessions, art therapy, painting, mental health, university library, students, academic community.*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ ВІДДІЛУ МЕДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОУНБ

Ірина Козак

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека

Анотація. *У статті висвітлено досвід роботи Хмельницької ОУНБ з популяризації історії розвитку медицини, наукової спадщини медичних працівників – уродженців Хмельниччини.*

Ключові слова: *Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека, краєзнавство, медичне краєзнавство.*

Один з пріоритетних напрямків роботи універсальних бібліотек регіонального і місцевого рівнів – це краєзнавча робота. Хмельницька обласна

універсальна наукова бібліотека та її галузеві структурні підрозділи не є виключенням і в цій сфері мають певні традиції та успіхи.

Медичне краєзнавство – новий напрямок в роботі бібліотеки. Дослідження з питань медичного краєзнавства координує відділ медичної літератури. Медичне краєзнавство спрямоване на збирання, збереження та поширення інформації про стан здоров'я населення, роботу установ охорони здоров'я, у тому числі фармацевтичних, медичну та фармацевтичну науку і освіту, здобутки окремих осіб у сфері медичної науки та охорони здоров'я, фармації Хмельницької області тощо. Завдання в цьому напрямку – виявлення інформації краєзнавчого характеру, бібліотечна обробка інформації, збереження та популяризація інформації.

Саме популяризація краєзнавчих видань та відомостей з питань медицини регіону є важливим етапом діяльності бібліотеки. Поширення інформації з історії медицини Хмельниччини, її сьогодення, видатних лікарів, які народились в нашій області або працювали тут сприяє вихованню медичного студентства, спонукає до навчання та оволодіння професійними знаннями та навичками, викликає почуття гордості за вибрану професію. Як правило, ця робота здійснюється під час проведення соціокультурних заходів, які є різноплановими – це зустрічі з видатними медиками, години пам'яті, презентації книг, виставки літератури.

Виставки літератури – досить поширена форма роботи і, як правило, є складовою комплексних заходів. Особливу цікавість викликають матеріали, представлені на виставці «Медицина Хмельниччини в подіях і документах». Персональні виставки організовуємо на годинах пам'яті, зустрічах з лікарями.

Виставкова робота передбачає не лише безпосередній показ книг та інших краєзнавчих документів, а й використання елементів наочності. Саме тому ми намагаємось розшукувати та виставляти обов'язково фото, зображення та ін.

Краєзнавство найбільше сприймається через комплексні форми популяризації краєзнавчих документів, серед яких презентації; зустрічі з відомими медиками краю, вченими, години пам'яті.

Як приклад можна назвати заходи із циклу «Життя, віддане медицині», що організовуються систематично для студентської молоді, медиків та знайомлять їх з життям і діяльністю видатних та знаних в області лікарів, вчених-медиків. Досить популярними серед студентської молоді є заходи, на які приїздять знані в медичній галузі особистості.

Персонажами наших заходів були світила медицини: І. С. Зозуля, А. С. Білоус, Т. Яновський, Д. Заболотний; лікар, науковець, краєзнавець Й. Ролле; видатний хірург східної Європи Е. Фаренгольц; видатний мікробіолог

С. Виноградський, адже їх життя, наукова діяльність – приклад для майбутніх медиків [4].

Традиційними в бібліотеці стали зустрічі і з практикуючими медиками, які передають свої знання та вміння молодим. Їх життя та діяльність – наочний приклад служіння медицині (к. м. н. В. І. Паламарчук, П. М. Тимочків, А. П. Підпригора та ін.). Заходи супроводжувалися персональними книжковими виставками, музичними номерами.

Медичне краєзнавство сьогодні має досить вузьке коло дослідників в нашій області. Саме тому кожне видання, що містить інформацію про медицину Хмельниччини, є цінним і потребує презентацій, на які ми запрошуємо студентів-медиків та працівників медичної галузі. Відбулося представлення автобіографічної книги Івана Савовича Зозулі «Мої роки – моє багатство», книги про знаного хірурга «Золотий скальпель хірурга Анатолія Велева» (автор П. Слободянюк), видання присвяченого історії медицини одного з районів нашої області «Історія медицини Красилівщини».

Медики Хмельниччини досить часто є талановитими не тільки в професії. Багато хто співають, займаються живописом, музикою, літературою, різними ремеслами. Ми вважаємо за необхідне розповідати про таланти працівників галузі. Зі студентами Хмельницького базового медичного фахового коледжу проведено зустріч з талановитим лікарем-урологом і не менш талановитим поетом-ліриком Олександром Янцаловським «Пером і скальпелем».

Сьогодні в мережевих ресурсах шукають інформацію все більше людей. Саме для поширення матеріалів з медичного краєзнавства ми використовуємо можливості інтернет-середовища.

В електронній бібліотеці Хмельницької ОУНБ представлено повнотекстові видання про історію медицини нашого регіону та окремих лікувальних і навчальних закладів охорони здоров'я [2]. З ними можна ознайомитись завітавши до бібліотеки або використати популярний серед користувачів сервіс «Електронна доставка документів» для замовлення окремих частин видань.

Ще один шлях популяризувати інформацію з медичного краєзнавства – це підготовка матеріалів у бібліографічні та довідкові видання. В щорічному довідково-інформаційному виданні бібліотеки «Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на ... рік» можна ознайомитися з інформацією персонального характеру про медиків та історією медичних закладів, які є ювілярами в поточному році [3].

Відділ медичної літератури має свою сторінку у соціальній мережі «Фейсбук» [4]. Тут ми щоденно публікуємо інформацію про знаних в нашому регіоні лікарів, про сьогоднішню охорону здоров'я міста та області, впровадження

інновацій в практику лікувальних закладів, нові надходження документів у відділ та ін.

Ще один досить дієвий спосіб популяризації інформації з питань медичного краєзнавства – розміщення публікацій в українській версії вільної електронної енциклопедії «Вікіпедія». Щороку, беручи участь у Вікімарафонах, фахівці відділу створюють дописи про медичних працівників, праця яких заслуговує на пошану. Вже підготовлено і опубліковано 6 публікацій.

Ми розуміємо, що краєзнавча діяльність надає бібліотеці регіональної специфіки, самобутності, місцевого колориту, вона викликає цікавість у різних вікових групах. Саме тому відділ медичної літератури ставить за мету популяризацію краєзнавчих матеріалів, налаштування краєзнавців на співробітництво з медичними установами області з метою отримання матеріалу для досліджень та більше уваги в роботі бібліотеки потрібно приділити популяризації медичного краєзнавства саме серед студентської молоді фахових навчальних закладів області.

Література

1. Відділ медичної літератури Хмельницької ОУНБ [Електронний ресурс] // Facebook. Луганська обласна універсальна наукова бібліотека. – Режим доступу:

https://www.facebook.com/profile.php?id=100057559655555&locale=uk_UA3224204724277633/?type=3&theater. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 10.09.2025.

2. Електронна бібліотека Хмельницької ОУНБ [Електронний ресурс] / Хмельниц. обл. універс. наук. бібл. – Електрон. дані. – Хмельницький, 2020. – Режим доступу: <http://ft-ounb.ounb.km.ua:8080>. – Назва з титул. екрана. – Мова: укр. – Дата перегляду: 10.09.2025.

3. Краєзнавчий календар [Електронний ресурс] : офіц. вебсайт / Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека. – Електрон. дані. – Хмельницький, [2006]. – Режим доступу: http://ounb.km.ua/kr_calendar/index.php, вільний (дата звернення: 10.09.2025). – Назва з екрана. – Останнє поновлення: 21.08.2025.

4. Учені Національної академії наук України: Хмельницька область : до 100-річчя НАН України : біобібліогр. покажч. / Упр. культури, національностей, релігій та туризму Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ. – Хмельницький, 2018. – 56 с. – (Сер. «Видатні особистості Хмельниччини»).

SOME ASPECTS OF LOCAL HISTORY WORK OF THE MEDICAL LITERATURE DEPARTMENT OF KHMELNYTSK OUNB

Iryna Kozak

Khmelnytsk Regional Universal Scientific Library

***Abstract.** The article highlights the experience of the Khmelnytsky Regional Universal Scientific Library in organising medical local lore and popularising the scientific heritage of medical workers, natives of Khmelnytsky region.*

***Keywords:** Khmelnytsky Regional Universal, local history, medical local history.*

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ: ДОСВІД РОЗРОБКИ БІБЛІОТЕЧНОГО САЙТУ З ВИКОРИСТАННЯМ ШІ

Ольга Куц

Наукова бібліотека

Харківський національний медичний університет

***Анотація.** У роботі розглянуто процес створення нового сайту Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету (ХНМУ). Визначено роль штучного інтелекту у розробці дизайну та наповненні сайту, що дало змогу підвищити ефективність роботи й оптимізувати процес створення вебресурсу.*

***Ключові слова:** сайт бібліотеки, штучний інтелект, ресурси та сервіси, цифрові технології, вебдизайн.*

Сучасне інформаційне середовище вимагає від бібліотек не лише забезпечення доступу до ресурсів, а й надання повного спектра послуг, сервісів у цифровому форматі. Сайт бібліотеки перестав бути пасивною «вітриною» – він стає інтегрованим простором, що підтримує навчальний процес, наукові дослідження та повсякденну інформаційну діяльність користувачів. Використання сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), дає змогу ефективно створювати, розвивати та підтримувати цифрові ресурси та сервіси.

Новий сайт Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету (<https://libr.knmu.edu.ua/>) створювався з метою підвищення ефективності інформаційного обслуговування користувачів, розширення доступу до електронних ресурсів і сервісів, а також підтримки наукової та освітньої діяльності університету. Попередній сайт, створений у 2012 році,